

RAPORT KOŃCOWY Z BADANIA

Ewaluacja bieżąca postępów wdrażania
Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych
na lata 2022-2033

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Zamawiający

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Narodowy Instytut Wolności – Centrum
Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
Al. Jana Pawła II 12
00-124 Warszawa

Wykonawca

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.
ul. A. Ostrowskiego 9
53-238 Wrocław

Wrocław, lipiec 2023 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	4
1. Wprowadzenie	5
1.1. Cele i zakres badania.....	5
1.2. Metodologia badania.....	5
2. Ewaluacja bieżąca postępów wdrażania Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033	6
2.1. Krótka charakterystyka Programu i jego dotychczasowa realizacja	6
2.2. Wyniki badania ilościowego	14
2.2.1. Określenie poziomu osiągnięcia wskaźników Programu w dofinansowanych projektach .	14
2.2.2. Wzrost liczby porad i jakości usług poradniczych	20
2.2.3. Zarządzanie Programem	24
2.2.4. Podsumowanie i główne wnioski.....	29
3. Spis tabel i wykresów	32

Wykaz skrótów

CATI	wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny (<i>ang. Computer-Assisted Telephone Interview</i>)
CAWI	wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (<i>ang. Computer-Assisted Web Interview</i>)
IZ	Instytucja Zarządzająca
KSM	Komitet Sterująco-Monitorujący
NIW-CRSO	Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
OPP	organizacja pożytku publicznego
RPWROP	Rządowy Program Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych
UoDPPioW	Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

1. Wprowadzenie

1.1. Cele i zakres badania

Badanie pt. *Ewaluacja bieżąca postępów wdrażania Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033* zostało przeprowadzone w czerwcu 2023 roku i miało na celu analizę wsparcia organizacji pozarządowych udzielonego w ramach Programu, pod kątem osiągnięcia założonych wskaźników i wypracowanych produktów.

Tym samym, badanie objęło beneficjentów Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 (RPWROP). Były to podmioty, których projekty otrzymały dofinansowanie w ramach konkursu ogłoszonego w roku 2022. Szerzej na temat konkursu oraz samego Programu piszemy w rozdziale 2.1. niniejszego raportu.

1.2. Metodologia badania

Badanie zostało przeprowadzone z zastosowaniem dwóch technik badawczych:

- 1) analiza danych zastanych, która objęła:
 - dokumenty i źródła dotyczące RPWROP: Rządowy Program Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033, ogłoszenie o konkursie, Regulamin konkursu, Podręcznik wnioskodawcy;
- 2) badanie ilościowe typu mixed-mode: w badaniu wykorzystano dwie techniki ilościowe:
 - technikę ilościową CAWI, czyli badanie ankietowe w formie on-line, do którego zaproszono wszystkich beneficjentów programu: 86 beneficjentów RPWROP;
 - technikę ilościową CATI, czyli badanie ankietowe w formie telefonicznej z udziałem ankietera, do którego zaproszono wszystkich tych beneficjentów, którzy nie wypełnili samodzielnie ankiety on-line.

Realizacja badań ankietowych trwała od 16 do 25 czerwca 2023 r. W pierwszej kolejności zrealizowano ankietę internetową. Beneficjenci otrzymali wiadomości e-mail z zaproszeniem do udziału w ewaluacji oraz linkiem do kwestionariusza ankiety on-line. Monit ankiety był prowadzony w formie elektronicznej (zamawiający badanie – NIW-CRSO, przesłał do Beneficjentów wiadomości e-mail z przypomnieniem o badaniu) oraz telefonicznej. Ze wszystkimi podmiotami, które do końca dnia 22 czerwca nie wypełniły ankiety, skontaktowali się ankieterzy telefonicznie.

Ankieterzy realizujący badanie CATI nie odnotowali odmów udziału w badaniu. Beneficjenci, którzy nie wypełnili ankiety to podmioty niedostępne w czasie realizacji badań terenowych (pomimo kilku prób w różnych dniach i o różnych porach, nie udało się nawiązać z nimi kontaktu telefonicznego).

Szczegóły próby badawczej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Realizacja próby w badaniu ilościowym

program	liczba projektów	liczba efektywnych ankiet (CAWI+CATI)	odsetek efektywnych ankiet w liczbie projektów
RPWROP	86	81	94,2%

Źródło: opracowanie własne

2. Ewaluacja bieżąca postępów wdrażania Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033

2.1. Krótka charakterystyka Programu i jego dotychczasowa realizacja

Celem strategicznym Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 jest wzmocnienie działalności statutowej pożytku publicznego i rozwoju instytucjonalnego organizacji poradniczych jako partnera państwa w procesie upodmiotowienia obywateli. Wsparcie udzielone organizacjom obywatelskim działającym w systemie poradnictwa oraz poprawa stabilności ich funkcjonowania powinny się przyczynić do zwiększenia efektywności i skuteczności tego systemu.

Powyższy cel konkretyzowany jest przez trzy cele szczegółowe:

- Cel 1. Rozwój instytucjonalny organizacji poradnictwa i zwiększenie możliwości działania;
- Cel 2. Podnoszenie jakości oferty i skuteczności działania;
- Cel 3. Wzmocnienie oddziaływania społecznego.

Program został podzielony na pięć priorytetów, z których jeden (Priorytet 5. Pomoc techniczna) polega na zapewnieniu niezbędnych zasobów finansowych, ludzkich oraz warunków gwarantujących sprawne działanie Instytucji Zarządzającej (IZ). Pozostałe priorytety to:

- Priorytet 1. Rozwój instytucjonalny: stabilność i nowoczesność organizacji poradnictwa i poprawa jakości świadczenia usług;
- Priorytet 2. Wsparcie realizacji usług poradniczych;
- Priorytet 3. Edukacja - upowszechnienie – integracja;
- Priorytet 4. Regranting.

W ramach Priorytetu 1 zakłada się wsparcie organizacji prowadzących poradnictwo i wspierających poradnictwo (także nowe organizacje poradnicze w zakresie ich rozwoju instytucjonalnego). Dofinansowanie w ramach Priorytetu 1. może zostać przeznaczone na:

- rozwój potencjału organizacyjnego i infrastrukturalnego organizacji poradniczych, w tym adaptację i remonty pomieszczeń oraz zakup wyposażenia;
- podnoszenie kompetencji ekspertów poradnictwa, kursy i szkolenia oraz studia podyplomowe, w tym także zmierzające do pozyskiwania i zwiększania umiejętności oraz potwierdzenia kwalifikacji;
- standaryzację i certyfikację świadczonych usług oraz rozwój standardów i systemów kontroli wewnętrznej w organizacji, certyfikację organizacji poradniczych w poszczególnych obszarach działalności, zapewnienie bezpośredniego kontaktu z klientem (poradnictwo bezpośrednie) oraz kontrolę jakości świadczonych usług;
- działania pozwalające na poprawę zarządzania w organizacjach poradnictwa, budowanie struktur, wdrażanie nowych systemów zarządzania, tworzenie i doskonalenie zasobów, podnoszenie kompetencji kadry zarządzającej organizacjami, tworzenie i rozwijanie strategii działania organizacji, podnoszenie standardów działania organizacji poradniczej;
- informatyzację usług organizacji poradniczej: dostosowanie kanałów dotarcia do potrzeb komunikacji elektronicznej (czaty, aplikacje, platformy online, w tym realizowane w grupie projektowej, zakup lub stworzenie elektronicznych programów lub aplikacji umożliwiających

zarządzenie zasobami kadrowymi, rzeczowymi, finansowymi oraz bazą Beneficjentów i udzielanymi im formami wsparcia);

- tworzenie i rozwijanie porozumień, związków, federacji, konfederacji organizacji obywatelskich.

W ramach Priorytetu 2 przewiduje się wsparcie realizacji usług poradniczych, w szczególności w przypadkach, gdy działalność taka jest zagrożona na skutek braku stabilności finansowej organizacji. Dzięki dofinansowaniu w ramach Priorytetu organizacje poradnicze powinny być w stanie poszerzyć dostępność usług poradnictwa dla osób potrzebujących pomocy, w tym również dla osób i rodzin napływających do Polski z Ukrainy, i zaoferować tym osobom kompleksowe wsparcie w sytuacjach kryzysowych. Wsparcie może być przeznaczone na:

- pokrycie kosztów funkcjonowania usług poradniczych (koszty lokalu, pracy doradcy, wsparcia administracyjnego, ewentualnie wyposażenia);
- wsparcie innowacyjnych w treści i formie usług poradniczych, w tym poprzez tworzenie narzędzi cyfrowych do ich udzielania.

W ramach Priorytetu 3 przewiduje się podnoszenie jakości usług poradniczych poprzez zwiększanie współpracy i wymianę doświadczeń pomiędzy podmiotami udzielającymi porad. Ponadto, działania realizowane w ramach Priorytetu 3. mają na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat możliwości skorzystania z poradnictwa. Są one prowadzone zarówno w formie działań edukacyjnych oraz informacyjnych, jak i działań promocyjnych w zakresie usług poradniczych. Dofinansowanie w ramach Priorytetu 3 może zostać przeznaczone na:

- działania edukacyjno-informacyjne, w tym kampanie społeczne w zakresie dostępu do różnych form poradnictwa, upowszechniające znajomość przepisów prawa, wiedzę o dostępności do istniejącej sieci instytucji i organizacji poradniczych;
- organizację wymiany doświadczeń i wiedzy pomiędzy organizacjami poradniczymi w Polsce i za granicą, budowę opartego na wiedzy i wymianie doświadczeń partnerstwa między podmiotami udzielającymi porady (z uwzględnieniem systemu bezpłatnego poradnictwa tworzonego przez podmioty administracji publicznej);
- tworzenie sieci, porozumień i federacji organizacji poradniczych, pozwalających na wymianę wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk między poszczególnymi organizacjami prowadzącymi usługi poradnictwa, tworzenie i wdrażanie wspólnych standardów poradnictwa, a także metod edukacyjnych i rozwiązań organizacyjnych;
- promocję idei poradnictwa, w tym działania informacyjne i promocyjne;
- prowadzenie badań i analiz, organizowanie współpracy na poziomie krajowym i międzynarodowym, oraz organizacja konferencji, wydawanie publikacji i tworzenie prezentacji.

Wdrożenie **Priorytetu 4** wymagało wykorzystania mechanizmu regrantingu i wspierania organizacji poradnictwa nieposiadających osobowości prawnej w formule małych grantów oraz prowadzenia działań o charakterze animacyjnym i edukacyjnym, mających na celu profesjonalizację, zwiększenie potencjału i trwałości ww. typu organizacji przez kompetencyjne i organizacyjne wzmocnienie liderów lokalnych oraz realizowanych przez nich działań. Beneficjenci Priorytetu 4 stawali się Operatorami i w ramach organizowanych konkursów regrantingowych mogli udzielać mikro-grantów.

O dotację w ramach konkursu ogłoszonego w roku 2022 (początek naboru: 25 sierpnia, termin składania wniosków: 19 września) ubiegać mogły się organizacje poradnicze, czyli organizacje obywatelskie świadczące usługi poradnicze osobom, które takiej pomocy potrzebują. Wspierane było świadczenie usług poradniczych w następujących obszarach:

- poradnictwo prawne;
- poradnictwo obywatelskie;
- poradnictwo psychologiczne;
- poradnictwo rodzinno-pedagogiczne;
- poradnictwo konsumenckie;
- poradnictwo zawodowe.

Realizacja projektów, które otrzymały dofinansowanie w roku 2022 odbywa się do 31 grudnia 2023 roku.

Termin realizacji zadania podzielono się na dwa okresy finansowania:

- **od dnia 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.**
- **od dnia 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.**

Maksymalna wysokość dotacji była zróżnicowana w zależności od Priorytetu, w ramach którego składano wnioski. W Priorytetach 1, 2 i 3 była to kwota do **200 000 złotych** (w roku 2022) i **300 000 złotych** (w roku 2023) dająca w ramach edycji 2022 łącznie **500 000 złotych**, a Priorytetowi 4 do **300 000 złotych** (w roku 2022) i **500 000 złotych** (w roku 2023) dająca w ramach edycji 2022 łącznie **800 000 złotych**.

Organizacjami uprawnionymi do otrzymania wsparcia w ramach Programu są:

- organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 UoDPPioW (w tym m.in. stowarzyszenia, w tym stowarzyszenia zwykłe, jednostki terenowe stowarzyszeń posiadające osobowość prawną, związki stowarzyszeń, fundacje, kółka rolnicze, cechy rzemieślnicze, izby rzemieślnicze, izby gospodarcze, samorządy gospodarcze i wspólnoty mieszkaniowe);
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- spółdzielnie socjalne;
- koła gospodyń wiejskich;
- ochotnicze straże pożarne;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1133), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców akcjonariuszy i pracowników;
- uniwersyteckie poradnie prawne, poradnie rodzinne przy parafiach i inne punkty świadczące pomoc prawną lub specjalistyczną w wyżej opisanym zakresie (podmioty nieposiadające osobowości prawnej wspierane są w formule regrantingu – środki przekazywane za pośrednictwem Operatora regrantingu).

Podmioty uprawnione do aplikowania w konkursie ofert nie muszą posiadać statusu organizacji pożytku publicznego (OPP).

Jak wynika z materiałów przekazanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW-CRSO) w konkursie w ramach Rządowego Programu Wspierania

Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 edycja 2022, dofinansowanie przyznano **86 organizacjom**. Na poniższych wykresach i tabelach przedstawiono ich krótką charakterystykę.

Ponad połowa beneficjentów RPWROP nie jest organizacją pożytku publicznego (52 (60,5%) wobec 34 (39,5%)). Biorąc pod uwagę sferę działalności pożytku publicznego to najliczniej reprezentowano sferę pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób (14 z 86 podmiotów – 16,3%) oraz sferę udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa (11 z 86 podmiotów – 12,8%). Istotny udział procentowy wśród Beneficjentów RPWROP mają także organizacje działające na rzecz integracji oraz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (8 podmiotów, 9,3% ogółu) oraz na rzecz osób z niepełnosprawnościami (7 podmiotów – 8,1% ogółu). Pełne zestawienie sfer działalności pożytku publicznego organizacji realizujących projekty w ramach Programu przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Liczba beneficjentów wg sfery działalności w ramach RPWROP Edycja 2022

sfera działalności	liczba beneficjentów	% w ogóle
pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;	14	16,3
udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa;	11	12,8
działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;	8	9,3
nie dotyczy	7	8,1
działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;	7	8,1
działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;	5	5,8
udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;	4	4,7
działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;	3	3,5
działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;	3	3,5
działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1–32a;	3	3,5
podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;	3	3,5
ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 i 138);	3	3,5
promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;	3	3,5
działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;	2	2,3
nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;	2	2,3
przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;	2	2,3
działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;	1	1,2
wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;	1	1,2
upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;	1	1,2
promocji i organizacji wolontariatu;	1	1,2

sfera działalności	liczba beneficjentów	% w ogóle
działalności charytatywnej;	1	1,2
działalności na rzecz integracji cudzoziemców;	1	1,2
SUMA	86	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów NIW-CRSO

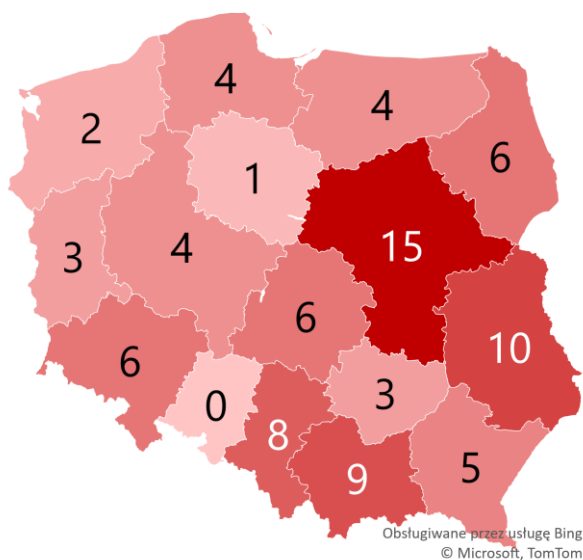
Zdecydowana większość organizacji to beneficjenci ubiegający się o środki w ramach Priorytetów 1-3, co wynika ze specyfiki Priorytetu 4, którego celem było wyłonienie Operatorów wspierających poprzez mikro-granty jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Konsekwencją tego jest rozkład środków finansowych – 90,3% kwoty wszystkich dotacji to wsparcie przyznane w ramach Priorytetów 1-3.

Tabela 3. Liczba beneficjentów i kwota dotacji wg konkursu w ramach RPWROP Edycja 2022

Konkurs	Beneficjenci		Kwota dotacji	
	liczba	% w ogóle	wartość	% w ogóle
Konkurs RPWROP Edycja 2022 - Priorytety 1-3	82	95,3	22 700 805,99 zł	90,3
Konkurs RPWROP Edycja 2022 - Priorytet 4	4	4,7	2 448 974,00 zł	9,7
SUMA	86	100,0	25 149 779,99 zł	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów NIW-CRSO

Mapa 1 Terytorialny rozkład liczby dotacji udzielonych w ramach RPWROP Edycja 2022

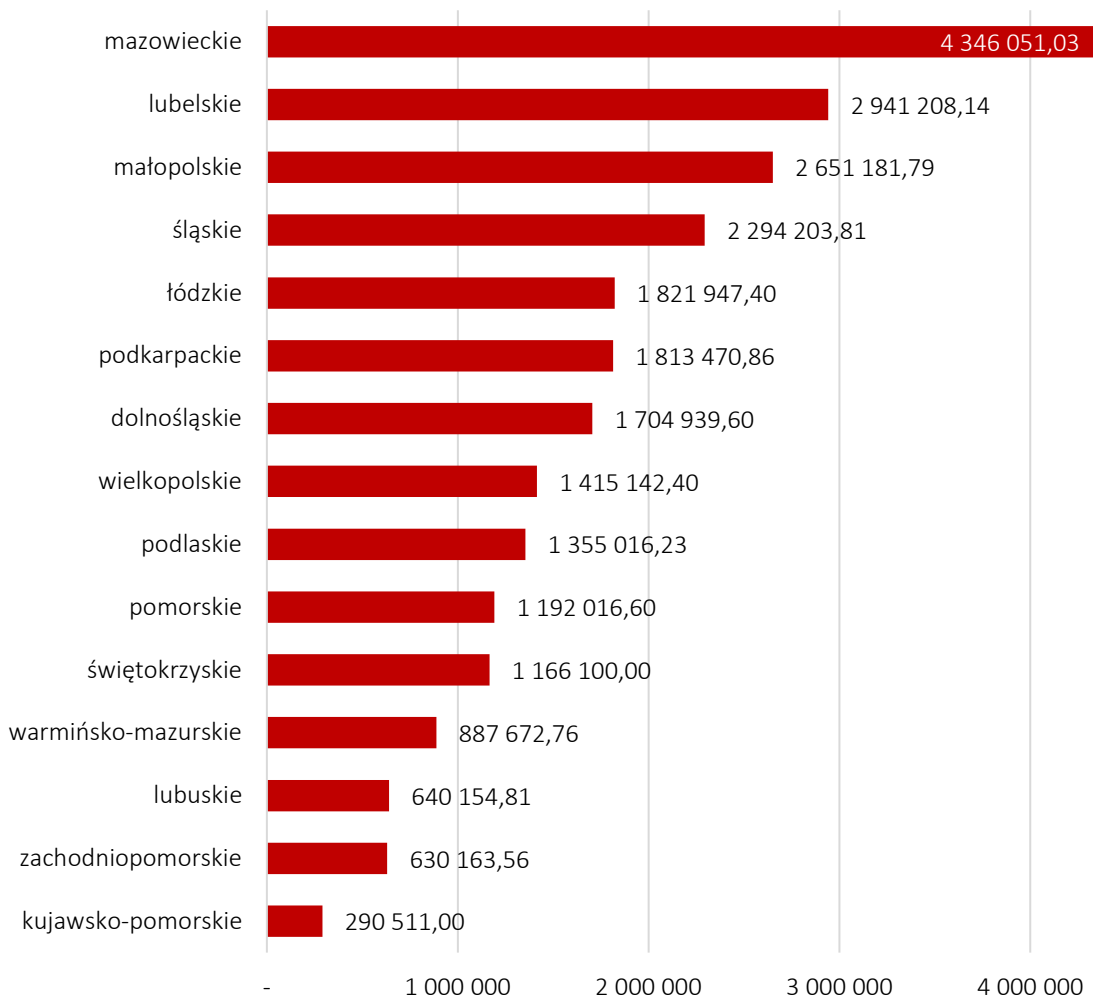
Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów NIW-CRSO

Dotacje otrzymały organizacje zlokalizowane na terenie wszystkich polskich województw, poza województwem opolskim. Najwięcej – 15 dotacji – przyznano beneficjentom z województwa mazowieckiego, a ich łączna kwota to 4,3 mln zł (17,3% ogółu wartości wszystkich dotacji). Na drugiej pozycji uplasowały się organizacje z województwa lubelskiego: 10 dotacji na łączną kwotę 2,9 mln zł (11,7% ogółu wartości wszystkich dotacji). Najmniej, bo tylko jedną dotację, przyznano podmiotowi reprezentującemu województwo kujawsko-pomorskie.

Liczba dotacji nie zawsze plasowała województwo na tej samej pozycji co suma dotacji. Tak jest na przykład w przypadku województwa dolnośląskiego, gdzie przyznano 6 dotacji, co ulokowało region na 6. pozycji, podczas gdy suma tych dotacji dała województwu pozycję 7.

Najwyższą średnią wartość dotacji odnotowano w województwie świętokrzyskim, gdzie wyniosła ona 388,7 tys. zł (najniższą natomiast w lubuskim – 213,4 tys. zł).

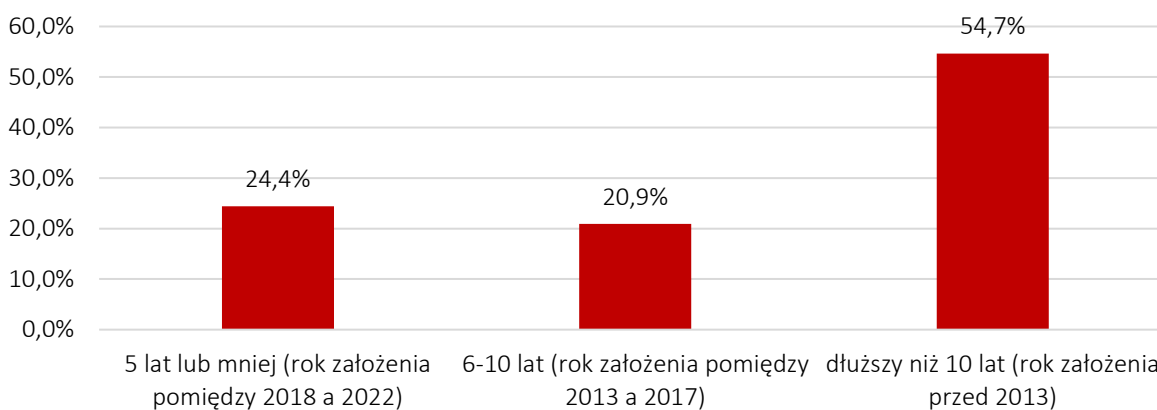
Wykres 1. Suma dotacji wg województw, RPWROP Edycja 2022 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów NIW-CRSO

Nieco ponad połowa beneficjentów to podmioty działające od ponad 10 lat, zaś co czwarta organizacja korzystająca ze środków RPWROP Edycja 2022 została założona w roku 2018 lub później (dwie z nich powstały w roku ogłoszenia konkursu).

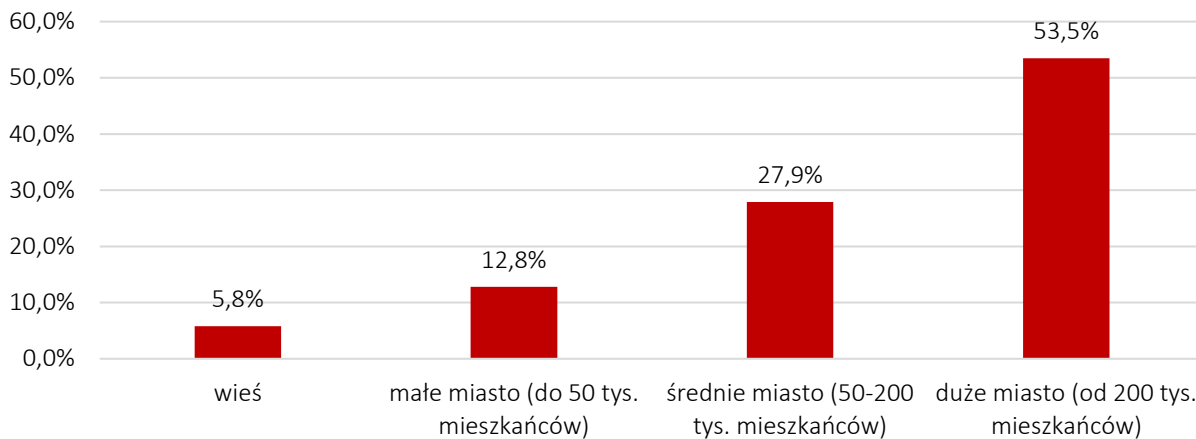
Wykres 2. Okres funkcjonowania beneficjentów RPWROP Edycja 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów NIW-CRSO

Liczba beneficjentów rośnie wraz z wielkością jednostki terytorialnej, na terenie której organizacja ma siedzibę – 5,8% podmiotów ma siedzibę na obszarze wiejskim, zaś 53,5% w dużym mieście (liczącym co najmniej 200 tys. mieszkańców).

Wykres 3. Siedziba beneficjentów RPWROP Edycja 2022

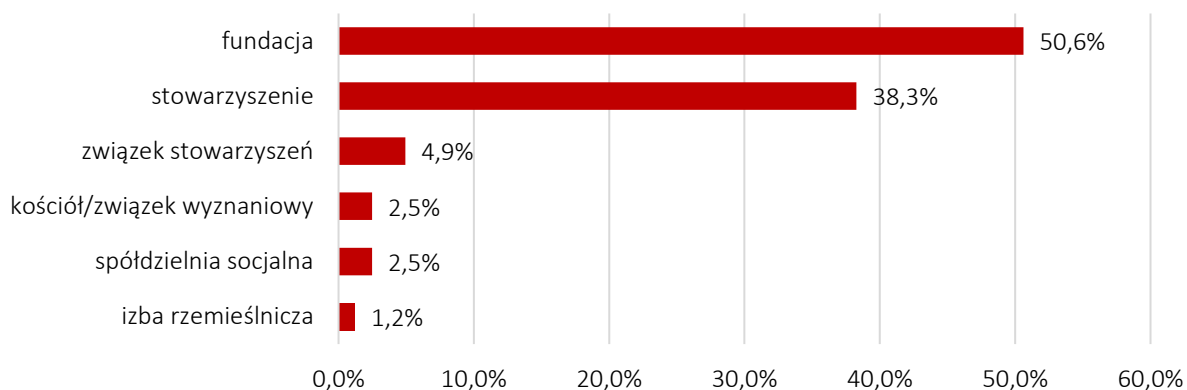

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów NIW-CRSO

Informacji na temat charakterystyki beneficjentów Programu oraz uzyskanego przez nich wsparcia dostarczają wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Wzięło w nim udział 81 respondentów. Liczba ta stanowi 94,2% ogółu badanej populacji. Oznacza to wysoką reprezentatywność uzyskanych danych.

Zgodnie z założeniami Programu, większość beneficjentów stanowią organizacje pozarządowe. Są to przede wszystkim fundacje – 50,6%, natomiast 38,3% realizatorów projektów to stowarzyszenia.

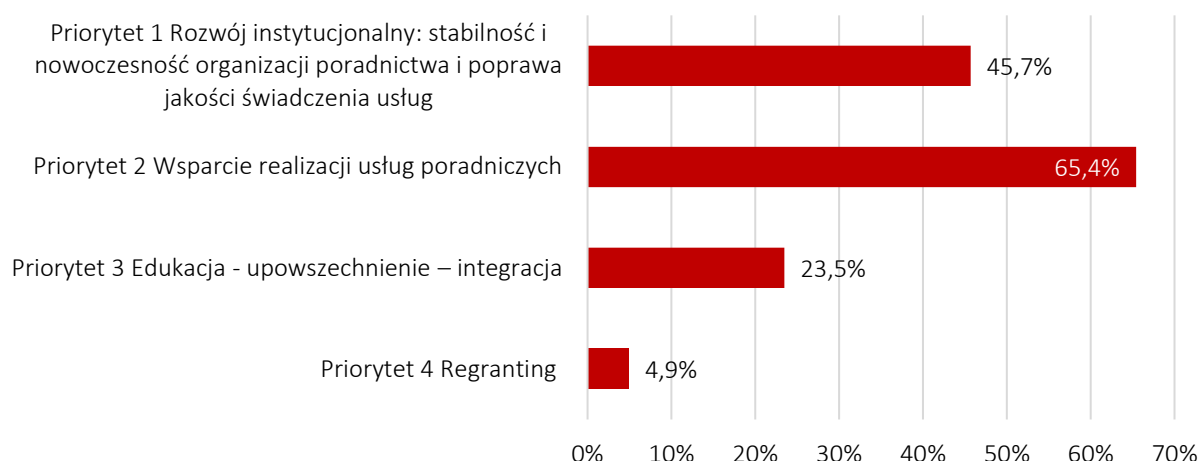
Wykres 4. Forma prawna podmiotów realizujących zadania publiczne w ramach RPWROP Edycja 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Niemal dwie trzecie beneficjentów (65,4%) realizowało zadania publiczne wynikające z Priorytetu 2. RPWROP. Blisko połowa projektów (45,7%) wpisywała się Priorytet 1., a blisko co czwarty (23,5%) – w Priorytet 3. Taka struktura beneficjentów wynika ze specyfiki Programu i regulaminu przeprowadzonego konkursu. Podmioty, które wzięły udział w naborze wniosków na realizację zadań w ramach Priorytetów 1-3 nie są sztywno przypisane do poszczególnych osi priorytetowych. Mogą realizować po kilka zadań wpisujących się w więcej niż jeden Priorytet Programu.

Wykres 5. Struktura beneficjentów wg realizowanego Priorytetu RPWROP Edycja 2022

Suma wartości przedstawionych na wykresie przekracza 100% ponieważ część Beneficjentów realizowała zadania przypisane do więcej niż jednego Priorytetu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Tabela 4. Odpowiedzi na pytanie: *W jakim zakresie wykorzystali Państwo wsparcie?, wg Priorytetów 1-3*

	Zakres wykorzystania wsparcia	liczba wskazań	procent wskazań
Priorytet 1	w zakresie infrastruktury - na sfinansowanie zakupu sprzętu	29	35,8%
	w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników organizacji	24	29,6%
	w zakresie poprawy zarządzania	16	19,8%
	w zakresie podnoszenia jakości usług	15	18,5%
	w zakresie infrastruktury - na sfinansowanie remontu siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa	13	16,0%
	w zakresie informatyzacji usług organizacji	10	12,3%
	w zakresie tworzenia i rozwijania porozumień, związków, federacji, konfederacji organizacji obywatelskich	3	3,7%
	w zakresie infrastruktury - na sfinansowanie nowej siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa	0	0,0%
	OGÓŁEM	37	45,7%
Priorytet 2	w zakresie pokrycia kosztów funkcjonowania usług poradniczych	49	60,5%
	w zakresie wsparcia innowacyjnych w treści i formie usług poradniczych, w tym poprzez tworzenie narzędzi cyfrowych do ich udzielania	16	19,8%
	OGÓŁEM	53	65,4%
Priorytet 3	w zakresie działań edukacyjno-informacyjnych	14	17,3%
	w zakresie promocji idei poradnictwa, w tym działania informacyjne i promocyjne	13	16,0%
	w zakresie organizacji wymiany doświadczeń i wiedzy pomiędzy organizacjami poradniczymi w Polsce i/lub za granicą, budowy partnerstwa między podmiotami udzielającymi porady	6	7,4%
	w zakresie tworzenia sieci, porozumień i federacji organizacji poradniczych, pozwalających na wymianę wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk, tworzenie i wdrażanie wspólnych standardów poradnictwa, a także metod edukacyjnych i rozwiązań organizacyjnych	4	4,9%
	w zakresie prowadzenia badań i analiz, organizacji współpracy na poziomie krajowym i międzynarodowym, organizacji konferencji, wydawania publikacji i tworzenia prezentacji	4	4,9%
	OGÓŁEM	19	23,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Beneficjenci wykorzystali uzyskane w ramach Programu wsparcie przede wszystkim w zakresie:

- pokrycia kosztów funkcjonowania usług poradniczych – 60,5%;
- infrastruktury – na sfinansowanie zakupu sprzętu – 35,8%;
- podnoszenia kwalifikacji pracowników organizacji – 29,6%;
- poprawy zarządzania – 19,8%;
- wsparcia innowacyjnych w treści i formie usług poradniczych, w tym poprzez tworzenie narzędzi cyfrowych do ich udzielania – 19,8%;
- podnoszenia jakości usług – 18,5%;
- działań edukacyjno-informacyjnych – 17,3%;
- infrastruktury – na sfinansowanie remontu siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa – 16,0%;
- promocji idei poradnictwa, w tym działania informacyjne i promocyjne – 16,0%.

2.2. Wyniki badania ilościowego

2.2.1. Określenie poziomu osiągnięcia wskaźników Programu w dofinansowanych projektach

W ramach ewaluacji dokonano pomiaru wartości siedmiu wskaźników realizacji Programu na dzień 30.04.2023 r. oraz oszacowano jaką wartość osiągną do końca bieżącego roku (prognoza na dzień 31.12.2023 r.). Te wskaźniki to:

- a) Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury ogółem, w tym:
 - i. Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury na sfinansowanie nowej siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa,
 - ii. Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury na sfinansowanie remontu siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa,
 - iii. Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury na sfinansowanie zakupu sprzętu,
 - iv. Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie na sfinansowanie informatyzacji usług poradniczych tj. infrastruktury informatycznej¹;
- b) Liczba pracowników organizacji, którzy uczestniczyli w szkoleniach podnoszących kwalifikacje;
- c) Liczba podmiotów, które w ramach zrealizowanego zadania podwyższyły standardy działalności (np. wypracowane standardy, przyznane certyfikaty);
- d) Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych/informacyjnych;
- e) Liczba organizacji objętych wymianą doświadczeń;
- f) Liczba mikroinicjatyw, które uzyskały wsparcie (dotyczy Priorytetu nr 4);
- g) Liczba udzielonych przez organizacje-beneficjentów porad:
 - i. Prawnych,
 - ii. obywatelskich,

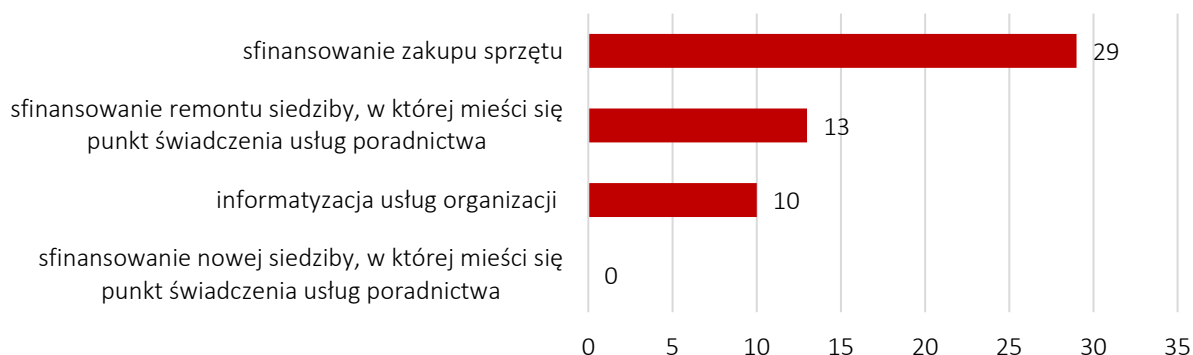
¹ W przypadku wskaźnika liczby organizacji, które uzyskały wsparcie na sfinansowanie informatyzacji usług poradniczych tj. infrastruktury informatycznej, pomiar obejmował tylko prognozę na 31.12.2023 r.

- iii. psychologicznych dla młodzieży,
- iv. psychologicznych dla osób dorosłych,
- v. rodzinno-pedagogicznych,
- vi. konsumenckich,
- vii. zawodowych,
- viii. prozdrowotnych,
- ix. ekologicznych.

Ad a) Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury

Pomiar wskaźnika przeprowadzono na podstawie odpowiedzi respondentów, którzy realizują projekty w ramach Priorytetu 1. Rozwój instytucjonalny: stabilność i nowoczesność organizacji poradnictwa i poprawa jakości świadczenia usług.

Wykres 6. Zakres wsparcia wykorzystanego w ramach rozwoju infrastrukturalnego organizacji poradniczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP – odpowiedzi realizatorów zadań w ramach Priorytetu 1. [N=37]

Ogólna liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury to **37** (45,7% ogółu badanych). Większość z nich przeznaczyła przyznane dotacje na wyposażenie siedziby organizacji (zakup sprzętu). W ramach dotychczas udzielonego wsparcia, tj. **do 30.04.2023 r.**:

- **żadna** z ankietowanych organizacji nie skorzystała ze wsparcia w zakresie infrastruktury na sfinansowanie nowej siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa²;
- **13** organizacji skorzystało ze wsparcia w zakresie infrastruktury na sfinansowanie remontu siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa;
- **29** organizacji skorzystało ze wsparcia w zakresie infrastruktury na sfinansowanie zakupu sprzętu;
- **10** organizacji skorzystało ze wsparcia na sfinansowanie informatyzacji usług.

W celu oszacowania wartości wskaźników na koniec 2023 roku posłużono się trzema typami danych:

- danymi z ramowego planu finansowego Programu;
- informacjami na temat zainteresowania konkursem ogłoszonym w roku 2022 (liczba złożonych wniosków);

² Przeprowadzone badania nie dostarczają wyjaśnienia, dlaczego żaden z beneficjentów nie skorzystał ze wsparcia na sfinansowanie nowej siedziby. Na etapie desk research i przygotowania kwestionariusza nie uzyskano przesłanek pozwalających przewidzieć, że możliwe jest uzyskanie takiego wyniku.

- odpowiedziami respondentów ankiety na pytanie o to, czy planują wziąć udział w kolejnej edycji Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych, a jeśli tak, to o jakie wsparcie będą się ubiegać.

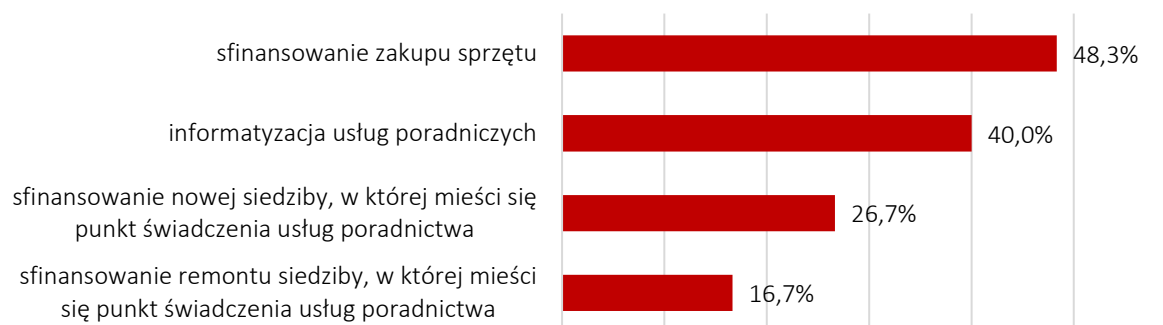
Według zapisów RPWROP w zakresie ramowego planu finansowego Programu, na realizację zadań z Priorytetów 1-3 w latach 2022-2023 przeznaczono łącznie 21,65 mln zł (w tym 14,9 mln zł w ramach samego Priorytetu 1.). Zaplanowana kwota jest bliska faktycznie wydatkowanej – projekty realizowane w ramach Priorytetów 1-3 otrzymały dotacje o łącznej wartości 22,7 mln zł. Średnio na projekt przypadła kwota 276,8 tys. zł.

O dotacje ubiegało się 488 podmiotów (liczba wnioskodawców, którzy wzięli udział w ogłoszonym w 2022 roku konkursie na realizację zadań w ramach Priorytetów 1-3). Wartości wnioskowanych projektów były bardzo zróżnicowane i wahały się od 35 do 800 tys. zł. Przy tak dużej rozpiętości można założyć, że wartości projektów wyłonionych w naborze 2023 będą zbliżone do średniej kwoty dotacji przyznanych projektom w naborze z roku 2022. Zgodnie ze wspomnianym ramowym planem finansowym RPWROP, w roku 2024 na zadania w zakresie Priorytetu 1. zostaną przyznane dotacje o łącznej wartości 8,5 mln zł. Przyjmując, że średnia wartość przyznanych dotacji wyniesie 280 tys. zł, szacuje się, że ze wsparcia może skorzystać około 30 organizacji poradniczych.

Duże zainteresowanie udziałem w naborze w roku 2022 oraz większa kwota przewidziana do rozdysponowania pozwala wysnuć przypuszczenie, że także kolejny nabór do Programu przyciągnie wielu chętnych. Wniosek ten potwierdzają wyniki przeprowadzonej ankiety. Beneficjentów RPWROP zapytano o to, czy będą wnioskowali o dotację w kolejnej edycji Programu. Na powyższe pytanie 65 ankietowanych (80,2% ogółu) odpowiedziało twierdząco. Przeciwną postawę wyraziło jedynie 2 badanych (2,5%), a 14 respondentów (17,3%) nie udzieliło odpowiedzi rozstrzygającej (odp. *jeszcze nie wiemy*).

Aż 60 spośród 65 beneficjentów, którzy deklarują zainteresowanie udziałem w kolejnym naborze wniosków z Priorytetów 1-3, interesuje się inwestycjami w zakresie zadań z Priorytetu 1. Wśród nich 51 respondentów jako zakres wsparcia, o które chcieliby się ubiegać, wskazało zadania dotyczące rozwoju infrastruktury. Poniższy wykres przedstawia proporcjonalny rozkład działań, które chcieliby sfinansować beneficjenci Programu. Na podstawie tych danych oszacowano, ile organizacji skorzysta z poszczególnych typów wsparcia.

Wykres 7. Zakres wsparcia w ramach rozwoju infrastrukturalnego organizacji poradniczych, o które planują ubiegać się beneficjenci w kolejnej edycji RPWROP (Odpowiedzi na pytanie ankiety: *O wsparcie w jakim zakresie będą się Państwo ubiegać?*)

100% stanowi liczba organizacji, które planują ubiegać się o wsparcie wchodzące w zakres Priorytetu 1. RPWROP

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=60]

Szacuje się, że w ramach dotacji, które zostaną udzielone **do 31.12.2023 r.**³ łącznie **63 organizacje** skorzystają ze wsparcia w zakresie infrastruktury. Poszczególne wskaźniki osiągną następujące wartości:

- Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury na sfinansowanie nowej siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa – **8**;
- Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury na sfinansowanie remontu siedziby, w której mieści się punkt świadczenia usług poradnictwa – **18**;
- Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury na sfinansowanie zakupu sprzętu – **44**;
- Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie na sfinansowanie informatyzacji usług poradniczych tj. infrastruktury informatycznej – **22**.

Ad b) Liczba pracowników organizacji, którzy uczestniczyli w szkoleniach podnoszących kwalifikacje

Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wskazują, że ze wsparcia polegającego na podnoszeniu kwalifikacji pracowników organizacji, skorzystało 24 beneficjentów (29,6% ogółu). Łączna liczba pracowników organizacji, którzy do dnia **30.04.2023 r.** wzięli udział w różnego rodzaju kursach, szkoleniach i studiach podyplomowych podnoszących ich kwalifikacje, to **279**.

Beneficjentów zapytano o to, ilu pracowników planują jeszcze przeszkolić do końca roku 2023. Suma wskazanych liczebności to 218. W związku z powyższym, szacuje się, że do **31.12.2023 r.** łącznie **497** pracowników organizacji wspartych w pierwszej edycji konkursu RPWROP podniesie swoje kwalifikacje.

Ad c) Liczba podmiotów, które w ramach zrealizowanego zadania podwyższyły standardy działalności (np. wypracowane standardy, przyznane certyfikaty)

Należy zauważyć, że omawiany wskaźnik ma charakter jakościowy i wskazanie konkretnej daty jego osiągnięcia jest problematyczne. Dlatego na potrzeby niniejszej ewaluacji założono, że wartość wskaźnika dla pierwszej perspektywy czasowej (do 30.04.2023 r.) dotyczy projektów dofinansowanych w pierwszym naborze do Programu, a szacowanie wartości wskaźnika dla drugiej perspektywy (do 31.12.2023 r.), oparto o sumę projektów z pierwszego i drugiego (planowanego) naboru.

Pomiaru wskaźnika liczby podmiotów, które w ramach zrealizowanego zadania podwyższyły standardy działalności, dokonano posługując się dwiema danymi pochodzącymi z ankiety z beneficjentami Programu:

- liczba podmiotów, które wykorzystały wsparcie w zakresie podnoszenia jakości usług (np. standaryzacja świadczonych usług, certyfikacja, rozwój systemu kontroli);
- liczba podmiotów, które wykorzystały wsparcie w zakresie poprawy zarządzania (np. wdrażanie nowych systemów zarządzania, tworzenie i doskonalenie zasobów, podnoszenie kompetencji kadry zarządzającej organizacjami, tworzenie i rozwijania strategii działania organizacji).

Na co najmniej jeden z powyższych zakresów wskazały łącznie 32 badane podmioty. Zgodnie z przyjętą metodologią należy przyjąć, że na dzień **30.04.2023 r.** liczba podmiotów, które w ramach zrealizowanego zadania podwyższyły standardy działalności wyniosła **32**.

³ Szacowane wartości obejmują łącznie liczbę organizacji, które obecnie realizują projekty oraz organizacje, które uzyskają dofinansowanie w kolejnym naborze wniosków.

W celu oszacowania wartości wskaźnika na koniec 2023 roku posłużono się analogicznymi danymi, jak w przypadku wskaźnika liczby organizacji, które uzyskują wsparcie w zakresie infrastruktury:

- 1) danymi z ramowego planu finansowego Programu;
- 2) informacjami na temat zainteresowania konkursem ogłoszonym w roku 2022;
- 3) odpowiedziami respondentów ankiety na pytanie o to, czy planują wziąć udział w kolejnej edycji Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych, a jeśli tak, to o jakie wsparcie będą się ubiegać.

31 spośród 60 beneficjentów, którzy deklarują zainteresowanie udziałem w kolejnym naborze wniosków i realizacją inwestycji w ramach Priorytetu 1., zamierza wnioskować o wsparcie w zakresie podnoszenia jakości usług (np. standaryzacja świadczonych usług, certyfikacja, rozwój systemu kontroli). Oznacza to, że około 52% podmiotów ubiegających się o dofinansowanie zadań w ramach Priorytetu 1. (we wcześniejszej części raportu oszacowano, że będzie ich około 30), chciałoby realizować działania na rzecz podnoszenia jakości usług organizacji.

Zgodnie z powyższym, można przyjąć, że na dzień **31.12.2023 r.** wskaźnik liczby podmiotów, które w ramach zrealizowanego zadania podwyższyły standardy działalności wyniesie około **48** (w tym: 32 z projektów obecnie realizowanych i 16 z projektów dofinansowanych w kolejnej edycji Programu).

Ad d) Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych/informacyjnych

Przedmiotowy wskaźnik dotyczy podmiotów realizujących zadania w ramach Priorytetu 3. Edukacja - upowszechnienie – integracja. Wśród respondentów ankiety z beneficjentami RPWROP znalazło się ich 19 (23,5% ogółu badanych). W ramach ankiety podmioty te zapytano ile działań edukacyjno-informacyjnych zrealizowali do dnia 30.04.2023 r. oraz ile planują ich zrealizować do końca bieżącego roku. Oto wnioski płynące z analizy udzielonych odpowiedzi:

- Liczba działań edukacyjnych/informacyjnych przeprowadzonych do dnia 30.04.2023 r. – **399**;
- Liczba działań edukacyjnych/informacyjnych, które zostaną przeprowadzone do 31.12.2023 r. – **481⁴**.

Ad e) Liczba organizacji objętych wymianą doświadczeń

Zadania wspierające wymianę doświadczeń pomiędzy organizacjami poradniczymi realizowali beneficjenci projektów z Priorytetu 3. Zapytano respondentów ankiety, którzy realizowali działania w zakresie:

- organizacji wymiany doświadczeń i wiedzy pomiędzy organizacjami poradniczymi w Polsce i/lub za granicą, budowy partnerstwa między podmiotami udzielającymi porady;
- tworzenia sieci, porozumień i federacji organizacji poradniczych, pozwalających na wymianę wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk, tworzenie i wdrażanie wspólnych standardów poradnictwa, a także metod edukacyjnych i rozwiązań organizacyjnych;

ile organizacji objęła wymiana doświadczeń do dnia 30.04.2023 r. oraz ile organizacji w sumie obejmie wymiana doświadczeń do końca roku 2023 roku. Uzyskane dane pozwoliły na pomiar wartości wskaźnika.

- Liczba organizacji objętych wymianą doświadczeń na dzień 30.04.2023 r. – **118**;

⁴ Wartość kumulatywna za cały okres realizacji programu z perspektywą do końca roku 2023.

- Liczba organizacji objętych wymianą doświadczeń na dzień 31.12.2023 r. (prognoza) – **184**.

Ad f) Liczba mikroinicjatyw, które uzyskały wsparcie

Niniejszy wskaźnik służy pomiarowi rezultatu projektów realizowanych w ramach Priorytetu 4. Regranting. W konkursie przeprowadzonym w drugiej połowie 2022 roku wyłoniono czterech beneficjentów - Operatorów wsparcia. Operatorzy w ramach organizowanych konkursów regrantingowych mogli udzielać mikro-grantów.

- Do dnia 30.04.2023 r. nie wsparto **żadnej** mikroinicjatywy (nie udzielono mikro-grantu) – taki stan rzeczy najprawdopodobniej wynika z harmonogramów projektów. Zadaniem Operatorów było przygotowanie, ogłoszenie i przeprowadzenie konkursów na mikro-granty. Beneficjenci w pytaniach otwartych ankiety sygnalizowali, że przedłużająca się procedura rozstrzygnięcia naboru wniosków do udziału w Programie oraz późna wypłata dotacji, spowodowały przesunięcia w harmonogramach realizacji projektów;
- Liczba mikroinicjatyw, które zostaną wsparte do 31.12.2023 r. to **164** (prognoza).

Źródłem danych do pomiaru powyższego wskaźnika są odpowiedzi na pytania ankiety udzielone przez beneficjentów Priorytetu 4.

Ad g) Liczba porad udzielonych przez organizacje-beneficjentów

Pomiaru wskaźnika dokonano na podstawie odpowiedzi respondentów ankiety na pytania o to, jakiego typu i w jakiej liczbie porad udzielili beneficjenci Programu do dnia 30.04.2023 r. oraz jaka jest średniomiesięczna szacowana liczba porad udzielanych w okresie maj-grudzień 2023. W poniższej tabeli przedstawiono dane odwołujące się do rodzaju świadczonego poradnictwa, liczby organizacji świadczących usługi w tym zakresie oraz liczby porad: udzielonych do 30.04.2023 r. oraz prognozowanych do końca 2023 roku.

Tabela 5. Wartości wskaźnika liczby porad udzielonych przez organizacje-beneficjentów

Rodzaj poradnictwa	Liczba beneficjentów świadczących poradnictwo	Liczba porad udzielonych na dzień:	
		30.04.2023	31.12.2023 (prognoza)
prawne	49	12 615	34 151
obywatelskie	28	17 300	38 344
psychologiczne dla młodzieży	34	4 282	11 690
psychologiczne dla osób dorosłych	51	7 242	21 530
rodzinno-pedagogiczne	32	3 443	14 899
konsumenckie	12	7 398	17 918
zawodowe	32	6 513	14 433
prozdrowotne	14	1 219	3 507
ekologiczne	2	75	275
SUMA	81	60 087	156 747

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Podczas pomiaru wskaźnika udzielonych porad napotkano trzy trudności. Po pierwsze, nie wszyscy beneficjenci prowadzą ewidencję świadczeń. Trzy badane podmioty (3,7% ogółu) nie były w stanie nawet

w przybliżeniu podać liczby udzielonych porad (wskazywano odpowiedzi: *trudno powiedzieć, brak danych*).⁵

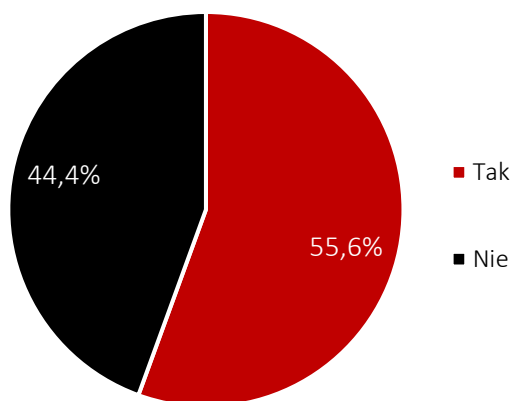
Druga problematyczna kwestia dotyczy braku ujednoczonego sposobu pomiaru liczby świadczonych usług poradniczych. Wykonawca napotkał trudność w jednoznacznym określeniu liczby porad prawnych i obywatelskich. Przyjęty przez dwóch beneficjentów zewnętrzny system ewidencji świadczeń włącza je do jednej kategorii. Beneficjenci, o których mowa bardzo precyzyjnie wskazywali liczbę udzielonych porad. Jednak mieli je zaklasyfikowane łącznie - jako porady prawno-obywatelskie. Wskazywali, że właśnie taki charakter mają świadczone przez nich usługi. To uniemożliwiało wyodrębnienie konkretnej liczby porad prawnych i liczby porad obywatelskich. Na potrzeby szacowania wartości wskaźników Wykonawca podzielił wskazane przez respondentów liczebności po 50%. Jednak jest to rozwiązanie umowne i niedoskonałe.

Trzeci problem wyniknął z konieczności klasyfikacji porad wg określonego katalogu (prawne, obywatelskie, psychologiczne dla młodzieży, psychologiczne dla osób dorosłych, rodzinno-pedagogiczne, konsumenckie, zawodowe, prozdrowotne, ekologiczne). Respondenci nie potrafili sklasyfikować części świadczonych przez siebie usług (dotyczyło to głównie poradnictwa w zakresie psychiatrii i psychoterapii, ale także doradztwa gospodarczego).

W celu uniknięcia wyżej opisanych trudności rekomendujemy przyjęcie jednolitego systemu ewidencji świadczonych usług poradniczych oraz zobowiązanie beneficjentów do stosowania go (np. poprzez odpowiednie zapisy w umowie o dofinansowanie zawarte z beneficjentami kolejnych edycji RPWROP).

2.2.2. Wzrost liczby porad i jakości usług poradniczych

Wykres 8. Czy po uzyskaniu wsparcia w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 oferta poradnictwa dostępna w Państwa organizacji poszerzyła się?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Beneficjentów poproszono o oszacowanie, ile usług poradniczych w poszczególnych zakresach realizowali średniomiesięcznie przed rozpoczęciem udziału w Programie oraz po przystąpieniu do niego. Pytania te miały na celu określenie przyrostu liczby usług. W niemal wszystkich badanych rodzajach poradnictwa większość beneficjentów wskazała na zwiększenie liczby świadczonych porad. Analiza z wykorzystaniem tabel krzyżowych pozwala

Beneficjentów Programu, który wzięli udział w badaniu ankietowym zapytano o to, jaki rodzaj poradnictwa realizowali przed przystąpieniem do Programu oraz czy i jaką działalność poradniczą rozpoczęli w wyniku udziału w RPWROP. Ponad połowa ankietowanych (55,6%) w wyniku przystąpienia do Programu zaczęła świadczyć usługi doradcze w dotąd nierealizowanym zakresie. Najczęściej wskazywanymi rodzajami były: poradnictwo zawodowe, poradnictwo rodzinno-pedagogiczne oraz poradnictwo psychologiczne (zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dla dorosłych).

Beneficjentów poproszono o oszacowanie, ile usług poradniczych w poszczególnych zakresach realizowali średniomiesięcznie przed

⁵ Tworząc kwestionariusz nie przewidziano, że takie odpowiedzi są możliwe. Dlatego na podstawie ankiety nie jesteśmy w stanie wnioskować o powodach braku ewidencjonowania usług poradniczych przez część organizacji.

wnioskować, że spadek średniomiesięcznej liczby udzielonych usług w poszczególnych rodzajach poradnictwa nastąpił przede wszystkim wśród organizacji, które poszerzyły zakres tematyczny świadczonych porad. Oznacza to, że w części podmiotów poszerzenie zakresu usług wiązało się z kosztem w postaci zmniejszenia liczby usług realizowanych w ramach dotychczasowej działalności.

Tabela 6. Działalność poradnicza organizacji – beneficjentów RPWROP

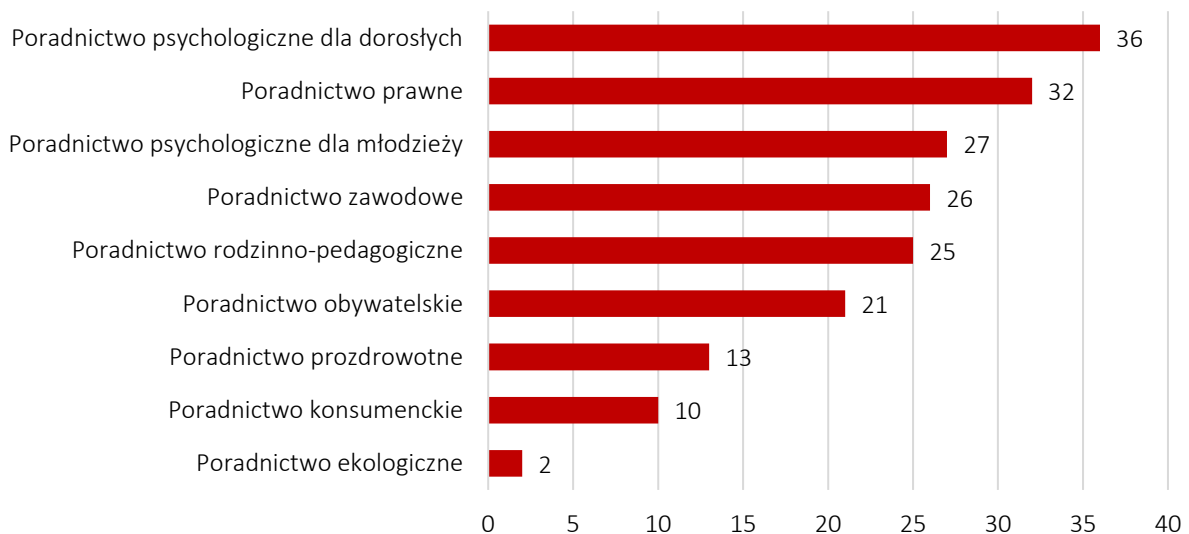
Rodzaj poradnictwa	Podmioty, które realizowały poradnictwo przed udziałem w RPWROP			Podmioty, które rozpoczęły poradnictwo dzięki udziałowi w RPWROP (liczba)
	Liczba podmiotów ogółem (100%)	Zwiększyły liczbę świadczonych porad	Zmniejszyły liczbę świadczonych porad	
psychologiczne dla dorosłych	42	↑26 (62%)	↓11 (26%)	10 (wzrost o 24%)
prawne	45	↑24 (53%)*	↓13 (29%)	8 (wzrost o 18%)
psychologiczne dla młodzieży	25	↑17 (68%)	↓8 (32%)	10 (wzrost o 40%)
zawodowe	22	↑13 (59%)	↓6 (27%)	13 (wzrost o 59%)
rodzinno-pedagogiczne	21	↑13 (62%)	↓8 (38%)	12 (wzrost o 57%)
obywatelskie	24	↑15 (63%)	↓8 (33%)	6 (wzrost o 25%)
prozdrowotne	10	↑7 (70%)	↓2 (20%)	6 (wzrost o 60%)
konsumenckie	9	↑5 (56%)	↓4 (44%)	5 (wzrost o 56%)
ekologiczne	1	↑0 (0%)	↓1 (100%)	2 (wzrost o 200%)

*100% stanowi liczba podmiotów, które świadczyły dany rodzaj poradnictwa przed przystąpieniem do Programu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Na poniższym wykresie przedstawiono liczebności organizacji, które w wyniku udziału w RPWROP zwiększyły liczbę świadczonych usług poradniczych. Uwzględniono łącznie: podmioty dotychczas realizujące daną działalność oraz te, które poszerzyły zakres usług poradniczych.

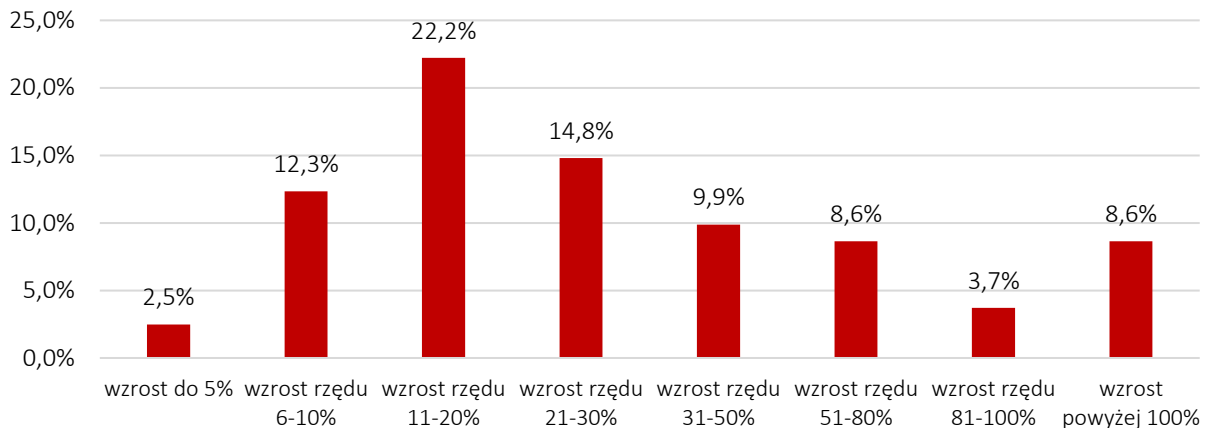
Wykres 9. Liczba organizacji, które zwiększyły liczbę realizowanych usług poradniczych w wyniku udziału w RPWROP

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

O zwiększeniu skali działalności organizacji poradniczych biorących udział w Programie świadczy także fakt przyrostu grona odbiorców oferowanych przez nie usług. Zdecydowana większość beneficjentów (82,7%) deklaruje, że od momentu rozpoczęcia realizacji projektu w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 liczba odbiorców usług poradniczych wzrosła. Pozostali respondenci wskazali na brak zmian w tym zakresie. Żadna z badanych organizacji nie odnotowała spadku liczby klientów.

Wykres 10. Stopień wzrostu liczby odbiorców usług poradniczych (Odpowiedzi na pytanie: *W jakim stopniu wzrosła liczba odbiorców usług poradniczych? Proszę spróbować oszacować w procentach*)

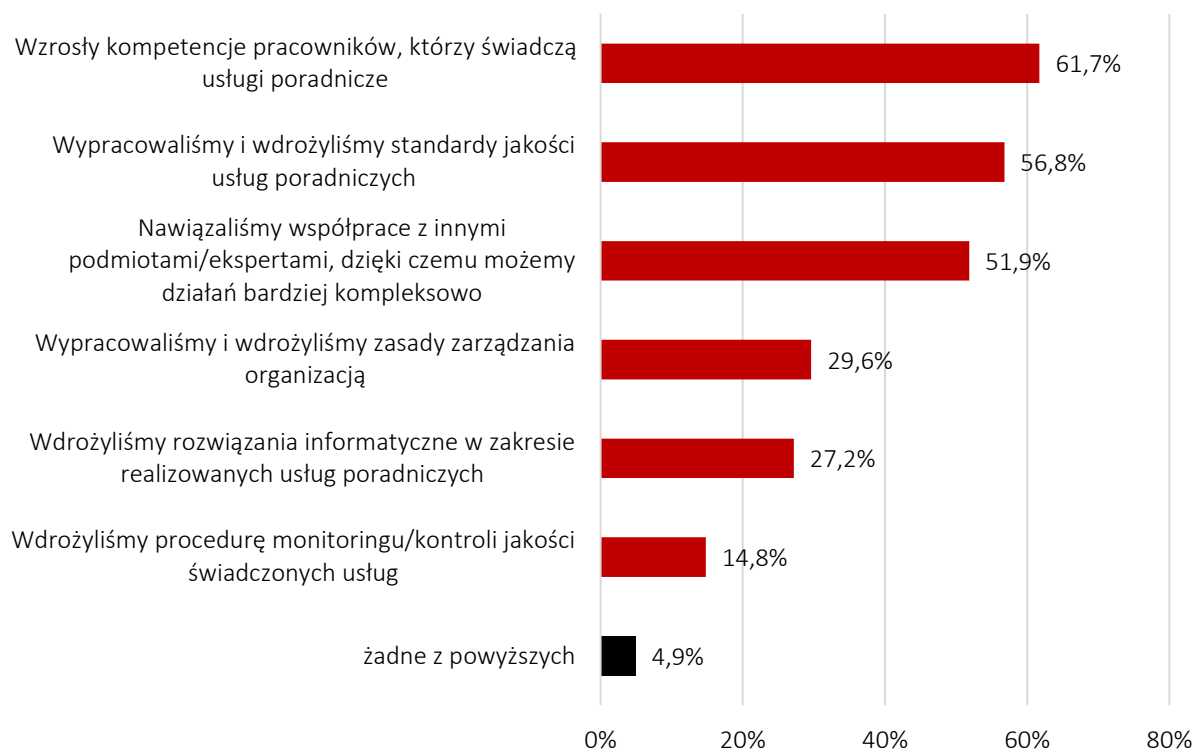
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Co drugi ankietowany wskazał, że wartość odnotowanego wzrostu liczby odbiorców usług poradniczych mieści się w przedziale od 6% do 30%. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowią beneficjenci, którzy zwiększyli liczbę klientów o około 11-20% (stanowią oni ponad jedną piątą ogółu organizacji uczestniczących w Programie).

Powyższe statystyki – wzrost liczby udzielanych porad oraz liczby ich odbiorców, obrazują zmianę ilościową, która zaszła dzięki realizacji RPWROP. O zmianie jakościowej możemy wnioskować na podstawie efektów, jakie beneficjenci osiągnęli w swoich organizacjach, aby podnieść jakość świadczonych usług poradniczych. Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi pozytywnymi zmianami były: wzrost kompetencji pracowników świadczących usługi poradnicze; wdrożenie standardów jakości usług poradniczych; nawiązanie współpracy z innymi podmiotami w celu zwiększenia kompleksowości prowadzonych działań.

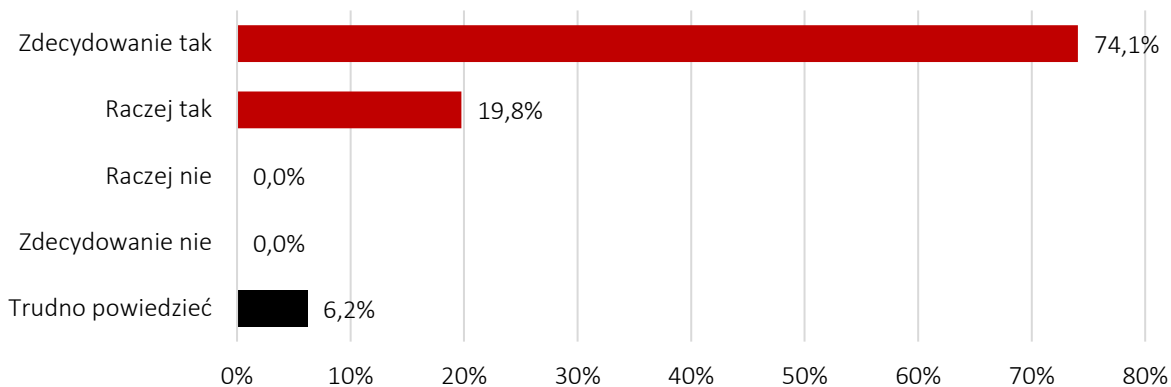
Respondentom ankiety zadano bezpośrednie pytanie o to, czy realizacja projektów przełożyła się na wzrost jakości usług doradczych, które świadczą. Łącznie 94% badanych odpowiedziało na nie twierdząco (zdecydowanie *tak* lub *raczej tak*). Żaden z beneficjentów nie wskazał odpowiedzi przeczącej. Kilku respondentów (6,2%) wstrzymało się od rozstrzygającej odpowiedzi (wskazując *trudno powiedzieć*).

Wykres 11. Zmian / procesy, które zaszły w organizacjach na skutek wsparcia w ramach RPWROP

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Wykres 12. Odpowiedzi na pytanie: Czy realizacja projektu przełożyła się na wzrost jakości usług doradczych, które Państwo świadczą?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Jednym z celów Programu jest tworzenie oraz rozwijanie federacji i porozumień organizacji poradniczych. Wyniki przeprowadzonej ankiety wskazują, że 18 podmiotów realizujących projekty utworzyło (samodzielnie lub we współpracy) federację, porozumienie bądź inną formę współpracy organizacji poradniczych. Z kolei 9 ankietowanych beneficjentów zostało członkami już istniejących federacji i porozumień. Kategorie te częściowo zawierają się w sobie – 7 organizacji wskazało, że zarówno utworzyły nowe porozumienia, jak i przystąpiły do już istniejących. W sumie **20 podmiotów** uczestniczących w RPWROP podjęło działania w zakresie tworzenia oraz rozwijania federacji i porozumień organizacji poradniczych.

2.2.3. Zarządzanie Programem

Institucją Zarządzającą Programem jest NIW-CRSO. Do zadań IZ należy realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych Programu przez wdrażanie procedur dotacyjnych w ramach poszczególnych priorytetów, w tym m.in.:

- przygotowanie konkursów grantowych w ramach Programu,
- opracowywanie regulaminów konkursów regulujących zasady przyznawania dotacji oraz zawierających kryteria i procedury wyboru organizacji uzyskujących wsparcie w ramach poszczególnych konkursów,
- określanie zasad finansowania w ramach poszczególnych konkursów,
- dokonywanie wyboru podmiotów, które w oparciu o ustalone w regulaminach konkursów procedury selekcji (przy udziale ekspertów zewnętrznych) otrzymają wsparcie w ramach Programu,
- zawieranie z beneficjentami umów o dofinansowanie,
- systematyczne monitorowanie stanu realizacji przez beneficjentów działań objętych wsparciem, weryfikowanie sprawozdań końcowych z realizacji działań realizowanych przez beneficjentów przy wykorzystaniu środków pochodzących z Programu,
- zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację Programu w ramach dotacji przekazywanych Instytucji Zarządzającej przez Prezesa Rady Ministrów,
- opracowanie i wdrożenie planu komunikacji Programu.

System wewnętrznego zarządzania Programem jest skoncentrowany w ramach Instytucji Zarządzającej i jest koordynowany przez Dyrektora NIW-CRSO. Funkcje kontrolne i nadzorcze realizowane są przez Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego. Czynności związane ze sprawozdawczością na rzecz Przewodniczącego Komitetu realizuje Dyrektor NIW-CRSO przy wykorzystaniu struktur Instytucji Zarządzającej.

Dla zapewnienia efektywnej koordynacji Programu powołany został Komitet Sterująco-Monitorujący (KSM), w skład którego wchodzi przedstawiciele organów administracji publicznej oraz przedstawiciele organizacji obywatelskich. Do zadań KSM należy m.in. opiniowanie zasad i warunków uzyskiwania dotacji, okresowe kontrolowanie postępu w zakresie osiągania celów Programu, na podstawie informacji przedkładanych przez Instytucję Zarządzającą, czy przedkładanie Instytucji Zarządzającej propozycji zmian w Programie ułatwiających realizację jego celów.

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wdrażania Programu służy **monitoring**, za który odpowiedzialna jest Instytucja Zarządzająca, współdziałając w tym zakresie z KSM. Monitoring jest skoncentrowany na procesie wdrażania Programu wskazując możliwości ewentualnych korekt w trakcie implementacji RPWROP oraz pozwalając na dokonywanie systematycznych ocen w zakresie skuteczności prowadzonej interwencji publicznej. Obejmuje on trzy poziomy: wewnętrzny, wdrażania (udzielonych dotacji w ramach poszczególnych Priorytetów) oraz zewnętrzny.

Monitorowanie Programu realizowane jest na podstawie danych przekazywanych przez beneficjentów, danych wewnętrznych gromadzonych przez IZ (w tym danych kontekstowych) oraz danych pochodzących z badań społecznych realizowanych w obszarach interwencji. Monitorowaniu podlegają w szczególności wskaźniki określone w ramach Programu.

Poprawie jakości, efektywności i spójności realizowanych działań służy **ewaluacja**. Instytucja Zarządzająca prowadzi ewaluację Programu w trakcie jego trwania – w celu rozstrzygnięcia, czy jego realizacja prowadzi do osiągnięcia zdefiniowanych celów oraz czy jest zgodna z celami polityki państwa

w zakresie wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Dodatkowo po zakończeniu wdrażania Programu zostanie przeprowadzona ewaluacja ex post, obejmująca w szczególności ocenę stopnia osiągnięcia celów oraz ewentualnie określenia przyczyn ich nieosiągnięcia.

Sprawozdawczość prowadzona jest na kilku poziomach:

- dotacji – Instytucja Zarządzająca wymaga sprawozdawczości od beneficjentów w zakresie działań realizowanych przy wykorzystaniu środków pochodzących z Programu,
- konkursu grantowego – sprawozdawczość wewnętrzna w ramach IZ,
- Programu – sprawozdawczość obejmuje informacje na temat wdrażania Programu w rocznym sprawozdaniu z działalności oraz rocznym sprawozdaniu finansowym NIW-CRSO.

Instytucja Zarządzająca zapewnia odpowiednią **informację i promocję**. Opracowany przez IZ plan komunikacji adresowany jest do kluczowych grup docelowych (istniejących organizacji poradniczych – potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów Programu, podmiotów i instytucji z sektorów publicznego i prywatnego – potencjalnych partnerów organizacji poradniczych, a także szerzej – do opinii publicznej). Plan ten jest podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych mających na celu promocję efektów wdrażania Programu oraz zapewnienie beneficjentom, potencjalnym beneficjentom oraz pozostałym interesariuszom Programu dostępu do aktualnych, spójnych i dostosowanych do potrzeb odbiorców informacji o możliwościach finansowania działań.

Wyżej opisany system zarządzania Programem poddano ocenie beneficjentów w ramach badania ankietowego. Zdecydowana większość respondentów (96,3%) wskazała, że zarówno zapisy Programu, jak i zapisy dokumentacji konkursowej nie budzą żadnych pytań i wątpliwości. Na istnienie takowych wskazało w sumie 3 respondentów (3,7% ogółu badanych).

Zgodnie z odpowiedziami respondentów, zapisami Programu i dokumentacji konkursowej budzącymi wątpliwości są:

- zapisy dotyczące obszarów (zakresów) poradnictwa oraz brak lub nieprecyzyjne definicje – 2 wskazania;
- sposób rozliczenia sprawozdania – 1 wskazanie;
- brak uznawania uregulowanej ustawą o rachunkowości procedury elektronicznego obiegu i opisywania dowodów księgowych - narzucony obowiązek prowadzenia dokumentacji finansowej w wersji papierowej – 1 wskazanie.

Ocenie poddano także treść umowy o dofinansowanie. Tylko jeden z 81 beneficjentów wskazał, że umowa nie jest sformułowana w sposób zrozumiały i precyzyjny, jednak nie wyjaśnił jakie konkretne elementy dokumentu budzą jego wątpliwości.

Powyżej wymienione trudności wskazano na podstawie pojedynczych wypowiedzi, jednak sygnalizują istnienie obszarów, których funkcjonowanie można poprawić. Należy zauważyć, że wszelkie zainteresowane osoby, organizacje i instytucje, miały możliwość wyrażenia swojej opinii na temat projektu Regulaminu konkursu przygotowanego w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033, edycja 2022. Konsultacje ogłoszone 19 lipca 2022 roku w portalu niw.gov.pl trwały do 2 sierpnia 2022 roku. Spośród badanych beneficjentów udział w konsultacjach zadeklarowało 9,9% (8 organizacji), przy czym swoje uwagi zgłosił tylko jeden podmiot. Według wiedzy respondenta, uwagi te zostały częściowo uwzględnione w treści Programu.

W ramach ankiety, beneficjenci ocenili poszczególne elementy składające się na całość realizacji Programu, pod kątem tego, na ile dany element sprzyja bądź nie, skutecznej realizacji projektu i osiągnięciu założonych w nim celów. Ocenie poddano 8 elementów, a średnie przyznanych ocen wahały się od 4,19 do 4,68 w 5-stopniowej skali. Takie wyniki wskazują na dobre lub bardzo dobre opinie wyrażane przez respondentów.

Najwyżej oceniono monitorowanie stanu realizacji przez beneficjentów działań objętych wsparciem – 70,4% badanych przyznało ocenę 5, zaś niemal wszyscy pozostali ocenę 4 (28,4%). Niewiele niżej oceniono przyjęte rodzaje kosztów kwalifikowanych; zakres informacji i dokumentów wymaganych od beneficjentów w trakcie i na zakończenie projektu oraz przepływ informacji pomiędzy wnioskodawcami a IZ. W odniesieniu do tych elementów najwyższe oceny wskazało więcej niż dwie trzecie respondentów.

Osobom, które wskazywały ocenę 3 lub niższą, zadano dodatkowe pytania dotyczące tego, w jaki sposób oceniany element nie sprzyja bądź utrudnia skuteczną realizację projektów oraz jak należałoby to usprawnić. Odnośnie harmonogramu konkursu negatywne uwagi wyraziło siedmiu beneficjentów. Dotyczyły one głównie zbyt krótkiego czasu od ogłoszenia konkursu do terminu składania wniosków oraz faktu wydłużenia tego czasu w ostatniej chwili. Respondenci zwrócili również uwagę, że przyjęte terminy utrudniały racjonalizację procesu planowania i realizacji projektów.

Bardzo zawężony termin rozpoczęcia realizacji projektów w 2022 r. Wcześniejsze ogłoszenie konkursu i zakończenie procedur konkursowych sprzyja racjonalnemu planowaniu i rzetelnej realizacji zaplanowanych działań.

Respondent badania ankietowego z udziałem beneficjentów RPWROP [CATI_70]

Podobne trudności zgłaszali beneficjenci, którzy źle ocenili czas realizacji projektów. Zastrzeżenia budził szczególnie okres realizacji zadań w roku 2022. Przedłużająca się procedura oceny merytorycznej wniosków opóźniła przyznanie dotacji i skróciła czas na ich wykorzystanie w danym roku. Część respondentów postulowała wydłużenie okresu realizacji projektów – do co najmniej 24 miesięcy. Jako argument wskazywano konieczność zawierania z osobami realizującymi usługi poradnicze umów krótkookresowych oraz zagrożenie stabilności (ciągłości) wsparcia kierowanego do odbiorców usług poradniczych.

Zagadnieniem wobec którego respondenci okazali największy krytycyzm była wysokość dotacji. Największą trudność sprawił nieproporcjonalny podział kwoty dotacji pomiędzy działania realizowane w roku 2022 i roku 2023. Zgodnie z opiniami beneficjentów, dotacja za rok 2022 była za wysoka w stosunku do czasu przeznaczanego na jej wykorzystanie. Odwrotna sytuacja ma miejsce w roku bieżącym. Część badanych organizacji zwraca uwagę, że przyznane środki nie wystarczają na pokrycie zaplanowanych działań.

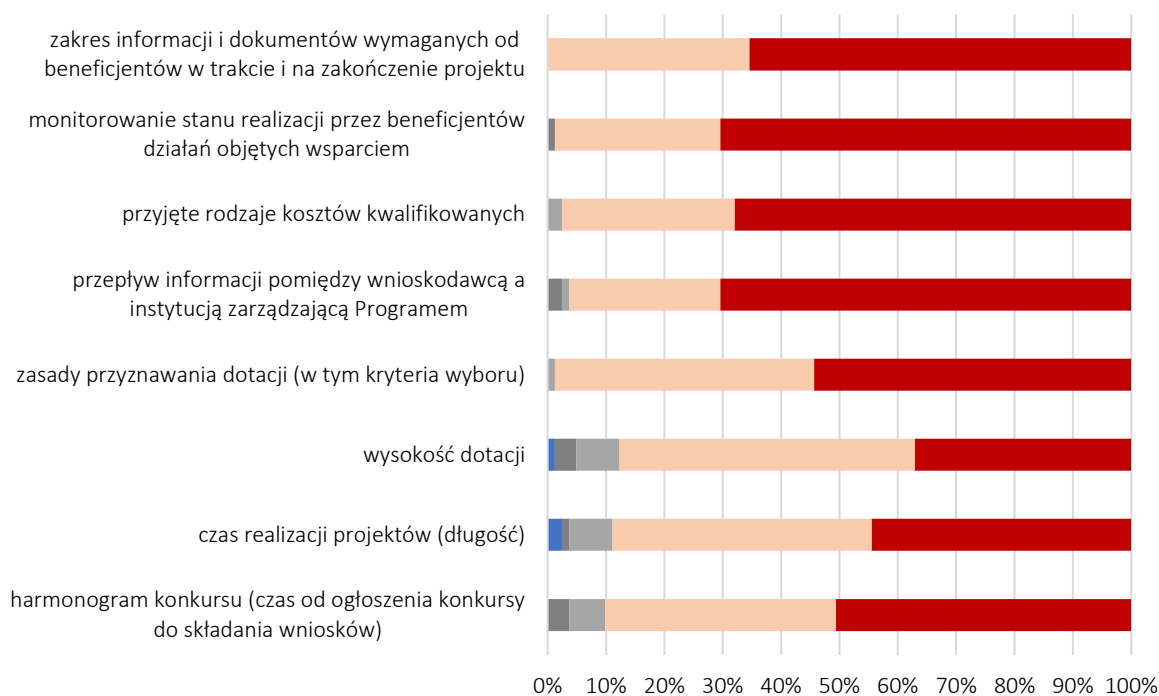
Podział dotacji dokonany przez NIW, w szczególności przesunięcia środków pomiędzy latami (w tym zwiększenie puli w pierwszym roku nawet ponad wnioskowaną kwotę w tym roku, a zmniejszenie w innych latach), uniemożliwiły zawarcie umów o pracę z ekspertami, choć jest to forma zatrudnienia rekomendowana.

Respondent badania ankietowego z udziałem beneficjentów RPWROP [CATI_6]

Trzech beneficjentów wskazało na zakłócenia w kontakcie z IZ. Ich zdaniem przepływ informacji jest za mało dynamiczny. Wskazują na trudności w sprawnej i szybkiej komunikacji z opiekunami Programu, które w następstwie opóźniają weryfikację bieżących informacji związanych z realizacją projektów.

Pojedynczy respondenci wskazali trudności związane z przyjętymi rodzajami kosztów kwalifikowanych i ze sposobem monitorowania stanu realizacji działań objętych wsparciem. Zasygnalizowano, że wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków są niejasne oraz że utrudnieniem w monitorowaniu realizacji projektu jest skuteczne dotarcie do grupy odbiorców wsparcia.

Wykres 13. Ocena poszczególnych elementów składających się na całość realizacji Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych

	harmonogram konkursu (czas od ogłoszenia konkursu do składania wniosków)	czas realizacji projektów (długość)	wysokość dotacji	zasady przyznawania dotacji (w tym kryteria wyboru)	przepływ informacji pomiędzy wnioskodawcą a instytucją zarządzającą Programem	przyjęte rodzaje kosztów kwalifikowanych	monitorowanie stanu realizacji przez beneficjentów w działaniach objętych wsparciem	zakres informacji i dokumentów wymaganych od beneficjentów w trakcie i na zakończenie projektu
1	0,0%	2,5%	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
2	3,7%	1,2%	3,7%	0,0%	2,5%	0,0%	1,2%	0,0%
3	6,2%	7,4%	7,4%	1,2%	1,2%	2,5%	0,0%	0,0%
4	39,5%	44,4%	50,6%	44,4%	25,9%	29,6%	28,4%	34,6%
5	50,6%	44,4%	37,0%	54,3%	70,4%	67,9%	70,4%	65,4%

*oceny od 1 do 5, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 5 najwyższą (na ile dany element sprzyja, bądź nie, skutecznej realizacji projektu i osiągnięciu założonych w nim celów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego z beneficjentami RPWROP [N=81]

Respondentów ankiety zapytano o to, czy dostrzegają potrzebę wprowadzenia zmian w sposobie realizacji RPWROP. Twierdząco odpowiedział mniej niż co piąty badany – 17.3%. Zgłoszone propozycje zmian koncentrowały się przede wszystkim wokół kwestii, które wcześniej wskazano jako problematyczne. Beneficjenci postulują, by nabór wniosków do kolejnej edycji Programu ogłosić wcześniej i wcześniej rozstrzygnąć konkurs. Wydłużenie czasu na zaplanowanie i przygotowanie działań projektowych ma skutkować optymalizacją podejmowanych przez organizacje działań. Szczególnie newralgiczny jest okres od ogłoszenia wyników naboru do rozpoczęcia realizacji projektów. Organizacje poradnicze zazwyczaj dysponują ograniczonymi zasobami kadrowymi. Wiedząc z odpowiednim wyprzedzeniem, że w danym roku będą realizować zadania projektowe, mają możliwość takiego zaplanowania innych prowadzonych zadań, by nie kolidowały z wdrażaniem Projektu. W razie potrzeby, mają czas na przeprowadzenie procesu rekrutacyjnego specjalistów realizujących zaplanowane w ofercie usługi.

*Wcześniejsze ogłoszenie i czas oceny adekwatny do zakładanego terminu rozpoczęcia działań.
Podział środków, uwzględniający zawartość merytoryczną projektów, ich harmonogramy i strukturę planowanych wydatków.*

Respondent badania ankietowego z udziałem beneficjentów RPWROP [CATI_39]

Odrębne zagadnienie w zakresie sposobu zarządzania Programem stanowi ocena realizacji Priorytetu 4. Regranting. Z uwagi na charakter podejmowanych zadań, główną rolę w zarządzaniu RPWROP w tym obszarze wsparcia mieli beneficjenci – Operatorzy mikrograntów. W ramach ankiety skierowano do nich kilka dodatkowych pytań. Dotyczyły one sposobu, w jaki Operatorzy docierali do potencjalnych grantobiorców oraz skali zainteresowania ogłaszanymi konkursami.

Wykres 14. W jaki sposób docierali Państwo do potencjalnych grantobiorców?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego z beneficjentami Priorytetu 4. RPWROP [N=4]

Beneficjenci Priorytetu 4. prowadzą wielokanałową komunikację z potencjalnymi odbiorcami grantów. Dominuje wykorzystanie bezpośrednich i telefonicznych dyżurów informacyjnych, organizacja kampanii mailingowych i spotkań on-line. Wszystkie organizacje wykorzystują strony internetowe i social media. Istotnym sposobem dotarcia do grantobiorców jest tzw. marketing szeptany.

Formułowane przez potencjalnych odbiorców wsparcia oceny zainteresowania udziałem w konkursach regrantingowych są podzielone. Dwaj Operatorzy oceniają zainteresowanie jako dość duże, kolejni dwaj – jako dość małe. Jeden z beneficjentów starał się zdiagnozować powody niechęci do udziału w konkursie. Oto uzyskane wnioski:

Wielu beneficjentów zgłaszało, że nie przystępują do konkursu, bo nie są uprawnionymi. Wynikało to z niewłaściwych (nieczytelnie skonstruowanych) definicji podmiotów uprawnionych. Potencjalni grantobiorcy w niedostatecznym stopniu rozumieją metodologię ubiegania się o granty, w części też nie posiadają umiejętności wypełniania wniosku – jest to ich pierwsza dotacja.

Respondent badania ankietowego z udziałem beneficjentów RPWROP, Operator mikro-grantów [CATI_81]

Operatorzy wsparcia w Priorytecie 4. RPWROP pełnią rolę pośredników, dlatego szczególnie duże znaczenie ma sprawna współpraca tych podmiotów zarówno z Instytucją Zarządzającą – NIW-CRSO, jak i z grantobiorcami. Wszyscy czterej Operatorzy realizujący projekty w ewaluowanym Programie bardzo wysoko ocenili współpracę na dwóch wspomnianych poziomach.

Ze zgłoszonych uwag związanych z przebiegiem konkursu na mikro-granty wynika, że przede wszystkim należy doprecyzować regulamin w zakresie podmiotów uprawnionych (zdefiniowanie grup nieformalnych). Należy także zadbać o większą przejrzystość obszarów świadczonego poradnictwa. Zdaniem Operatorów mikro-grantów, zasadnym jest wcześniejsze ogłoszenie przez IZ naboru wniosków, gdyż początkowa faza realizacji projektów w edycji 2022 wymagała dużego pośpiechu.

2.2.4. Podsumowanie i główne wnioski

Ewaluacja posłużyła oszacowaniu wartości 7 wskaźników RPWROP w dwóch perspektywach czasowych: na dzień 30.04.2023 r. oraz na dzień 31.12.2023 r.. Porównanie ich z wartościami docelowymi na rok 2033⁶ wskazuje, że większość z nich (wartości na rok 2033) została niedoszacowana. Obecna wartość wskaźnika liczby organizacji, które uzyskały wsparcie w zakresie infrastruktury stanowi 37% wartości docelowej dla roku 2033. W przypadku liczby uczestników szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników organizacji poradniczych wartość szacowana na koniec roku 2023 będzie stanowiła jedną trzecią wartości na koniec realizacji Programu. Zgodnie z wynikami ankiety 86% beneficjentów Priorytetu 1. w ramach zrealizowanego zadania podwyższyło standardy działalności (np. wypracowane standardy, przyznane certyfikaty), podczas gdy wartość docelowa wynosi 40%.

Wartość wskaźnika dotyczącego Priorytetu 2. Wsparcie realizacji usług poradniczych, wynosi obecnie 53. Zgodnie z zapisami Programu, w roku 2033 ma osiągnąć 100. Jednak największe rozbieżności odnotowujemy w zakresie wartości osiągniętych i docelowych dla Priorytetu 3. Edukacja – upowszechnienie – sieciowanie. Zgodnie z wynikami przeprowadzonych badań już w pierwszej połowie bieżącego roku (do 30.04.2023 r.) wartości wskaźników liczby przeprowadzonych działań edukacyjnych/informacyjnych oraz liczby organizacji objętych wymianą doświadczeń, znacznie przekroczyły wartości docelowe dla roku 2033.

⁶ Zgodnie z treścią dokumentu *Rządowy Program Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022–2033*, str. 45

Wysoki poziom wartości wskaźników wskazuje na duże (a przynajmniej większe niż spodziewane) zainteresowanie ze strony beneficjentów określonymi działaniami. W związku z tym rodzi się pytanie - czy to zainteresowanie wynika z rzeczywistego zapotrzebowania, czy raczej beneficjenci decydują się na dane działania, bo są one stosunkowo łatwe w realizacji (czyli "wygodne" dla beneficjentów, nie obciążone ryzykiem niezrealizowania zaplanowanych w ofercie zadań). Wyjaśnienie przyczyny takiego stanu rzeczy powinno być przedmiotem kolejnej ewaluacji Programu.

Ponadto warto rozważyć aktualizację Programu w części dotyczącej wskaźników realizacji Priorytetu 3. (zwiększenie wartości docelowych). Ruch ten należy poprzedzić diagnozą, z czego wynika przekroczenie obecnych wartości docelowych na rok 2033 już w pierwszych latach programowania. Aktualizacja Programu może wiązać się z potrzebą zwiększenia finansowania w omawianym Priorytecie.

Zgoła inaczej prezentuje się sytuacja w zakresie realizacji Priorytetu 4. Regranting. Zgodnie z wynikami ankiety, Operatorzy do końca roku 2023 udzielił wsparcia 164 mikroinicjatywom. Wartość ta stanowi jedynie 6,6% wartości docelowej dla roku 2033 (2,5 tys. wspartych mikroinicjatyw). Taki poziom realizacji budzi obawę o osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika. W naborze wniosków na realizację zadań z Priorytetu 4. wzięło udział 15 wnioskodawców – 4 z nich otrzymało dofinansowanie, 10 trafiło na listę rezerwową, a 1 został odrzucony. Zgodnie z zapisami Programu, na realizację omawianego Priorytetu w latach 2022-2023 zaplanowano łącznie 3,5 mln zł. Tymczasem suma udzielonych dotacji wyniosła niecałe 2,5 mln zł. Proponujemy, by w kolejnej edycji Programu wyłonić większą liczbę Operatorów, by każdy z nich mógł realizować zadania na mniejszym terytorium, niż ma to miejsce obecnie. Dzięki temu działania promocyjne i informacyjne będą mogły być bardziej skoncentrowane i lepiej dopasowane do specyfiki regionu, którego dotyczą. Operatorzy mikro-grantów wskazali, że istotną rolę w rekrutacji grantobiorców stanowią nieformalne kanały komunikacji (tzw. poczta pantoflowa) i relacje z innymi organizacjami, a te zazwyczaj są ograniczone terytorialnie.

Możliwe także, że zdiagnozowany relatywnie niski poziom realizacji wskaźnika liczby wspartych mikroinicjatyw ma związek z tym, że ewaluacji podlegała pierwsza edycja Programu. Beneficjenci potrzebowali więc czasu na zdobycie pewnego rodzaju „know-how” – wypracowanie procedur i nawiązanie kontaktów. Dysponując tą wiedzą w przyszłości będą mogli sprawniej i efektywniej realizować działania w kolejnych edycjach RPWROP.

Dokumentacja programowa RPWROP – zarówno sam Program, Regulamin konkursu, jak i treść umowy o dotację – jest dla zdecydowanej większości beneficjentów jasna i zrozumiała. Jedynie kilku realizatorów projektów wskazało na elementy, które ich zdaniem wymagają uzupełnienia lub doprecyzowania. Zastrzeżenia te dotyczą przede wszystkim potrzeby dookreślenia i definiowania zakresów poradnictwa. Uregulowanie tej kwestii jest szczególnie istotne w kontekście ewidencjonowania realizowanych usług poradniczych. Drugą podnoszoną kwestią jest potrzeba dookreślenia definicji grupy nieformalnej (jest ona ważna w kontekście realizacji zadań z Priorytetu 4. RPWROP).

Beneficjenci generalnie pozytywnie ocenili poszczególne elementy procesu wdrażania Programu. Jednak w paru obszarach wskazano kwestie, które należałoby usprawnić. Zgłaszane trudności dotyczyły przede wszystkim harmonogramu konkursu (zbyt krótki czas na przygotowanie i złożenie wniosku) oraz arbitralnego podziału kwoty dotacji pomiędzy latami 2022 i 2023. Beneficjenci zwracali uwagę, że wartość dotacji zaplanowanej na rok 2022 była zbyt wysoka wobec czasu przeznaczonego na jej wydatkowanie. Z kolei w roku 2023 miała miejsce odwrotna sytuacja – wysokość dotacji była niewspółmiernie niska do zakresu zadań zaplanowanych w projektach. W toku badania pojawiły się także

sygnały wskazujące na potrzebę usprawnienia procesu komunikacji pomiędzy beneficjentami a IZ. Beneficjenci wskazywali na utrudniony kontakt telefoniczny z IZ (trudności w „dodzwonieniu się”) oraz zbyt długi czas oczekiwania na odpowiedź na pytania wysyłane pocztą elektroniczną.

Wartym rozważenia wnioskiem zgłaszanym przez beneficjentów jest wydłużenie okresu realizacji projektów. Argumenty, które podają organizacje poradnicze dotyczą stabilności świadczenia usług. Sprzyja ona nawiązywaniu współpracy ze specjalistami – realizatorami usług poradniczych oraz zapewnieniu ciągłości wsparcia oferowanego odbiorcom tychże usług. Konieczność corocznego aplikowania w konkursie i ubiegania się o środki na finansowanie kolejnego roku działalności destabilizuje funkcjonowanie organizacji, powoduje przestoje w świadczeniu usług oraz uniemożliwia długofalowe planowanie działań.

3. Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Realizacja próby w badaniu ilościowym	5
Tabela 2. Liczba beneficjentów wg sfery działalności w ramach RPWROP Edycja 2022	9
Tabela 3. Liczba beneficjentów i kwota dotacji wg konkursu w ramach RPWROP Edycja 2022	10
Tabela 5. Odpowiedzi na pytanie: <i>W jakim zakresie wykorzystali Państwo wsparcie?</i> , wg Priorytetów 1-3	13
Tabela 6. Wartości wskaźnika liczby porad udzielonych przez organizacje-beneficjentów.....	19
Tabela 7. Działalność poradnicza organizacji – beneficjentów RPWROP	21
Wykres 1. Suma dotacji wg województw, RPWROP Edycja 2022 (zł)	11
Wykres 2. Okres funkcjonowania beneficjentów RPWROP Edycja 2022	11
Wykres 3. Siedziba beneficjentów RPWROP Edycja 2022	12
Wykres 4. Forma prawna podmiotów realizujących zadania publiczne w ramach RPWROP Edycja 2022	12
Wykres 5. Struktura beneficjentów wg realizowanego Priorytetu RPWROP Edycja 2022	13
Wykres 6. Zakres wsparcia wykorzystanego w ramach rozwoju infrastrukturalnego organizacji poradniczych.....	15
Wykres 7. Zakres wsparcia w ramach rozwoju infrastrukturalnego organizacji poradniczych, o które planują ubiegać się beneficjenci w kolejnej edycji RPWROP (Odpowiedzi na pytanie ankiety: <i>O wsparcie w jakim zakresie będą się Państwo ubiegać?</i>).....	16
Wykres 8. Czy po uzyskaniu wsparcia w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 oferta poradnictwa dostępna w Państwa organizacji poszerzyła się?.	20
Wykres 9. Liczba organizacji, które zwiększyły liczbę realizowanych usług poradniczych w wyniku udziału w RPWROP	21
Wykres 10. Stopień wzrostu liczby odbiorców usług poradniczych (Odpowiedzi na pytanie: <i>W jakim stopniu wzrosła liczba odbiorców usług poradniczych? Proszę spróbować oszacować w procentach</i>) ..	22
Wykres 11. Zmian / procesy, które zaszły w organizacjach na skutek wsparcia w ramach RPWROP	23
Wykres 12. Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy realizacja projektu przełożyła się na wzrost jakości usług doradczych, które Państwo świadczą?</i>	23
Wykres 13. Ocena poszczególnych elementów składających się na całość realizacji Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych.....	27
Wykres 14. W jaki sposób docierali Państwo do potencjalnych grantobiorców?	28